

## اول فصل

### عمومي موضوعات

اول مبحث:

په دې مبحث کې په لاندې موضوعاتو باندې بحث کوو.

د ملگرو ملتونو د سازمان پيدايښت، خصوصيات، اهداف او اصول، غړيتوب، د غړيتوب ځنډول او د غړيتوب څخه وتل، د عضویت د حاصلولو طرز العمل.

#### اول جز: د ملگرو ملتونو د سازمان پيدايښت:

کله چې په ۱۹۳۹م کال کې المان په چکسلواکيا حمله وکړه او د فرانسې او انگلستان لخوا ورته الټي ماتم ورکړل شو؛ مگر المانيانو کومه اعتنا ونکړه او خپل پيشرفت ته يې دوام ورکړ نو فرانسې او انگلستان هم عملاً جنګ ته داخل شو او پدې ترتيب د نړۍ زيات شمير هيوادونه د يوې او بلې خوا سره د کمک دپاره درېدل او عملاً د نړيوال جنګ د پيل سره سم د نړيوالو ملاتړو سازمان ناکامي په ثبوت ورسېده او د همدې وخت يعنې ۱۹۳۹ م کال څخه تر ۱۹۴۵ م کال پورې نوموړی جنګ دوام درلوده د دې جنګ په دوام کې بيا د نړيوالو سره دا فکر پيدا شو چې بايد په نړيواله سطحه داسې يو سازمان موجود وي چه په آينده کې ددې جنګونو مخه ونيسي. د ۱۹۴۲ م کال د جنوري په لمړئ نيټه د

متحدینو لخوا یا هغه هیوادونه چه د المان په مقابل کښې ولاړ ؤ او شمیر یې ۲۶ هیوادونو ته رسېدل، یوه اعلامیه خپره شوه چې پدې اعلامیه کښې د لمړئ ځل لپاره د ملگرو ملتونو د سازمان نوم یاد شوی ؤ چه داسې سازمان باید ایجاد شي چه په آینده کښې د جنگونو مخه ونیسي او د دې نوم باید ملگرې ملتونه وي پدې اعلامیه کښې علاوه ددې څخه د محوري ملکونو په مقابل کښې د نهایي کامیابی پورې د جنگ په دوام تینگار شوي ؤ، ددې څخه وروسته په ۱۹۴۳ م کال کښې نورو درې هیوادونو چه د متحدینو د قواوو هیوادونه یعنی امریکا، انگلستان او شوروي اتحاد څخه عبارت ؤ. د نومورو هیوادونو خارجه وزیرانو په ۱۹۴۳ م کال د اکتوبر په میاشت کښې په مسکو کښې یو کانفرانس دایر کړل او پدې کانفرانس کې د ملگرو ملتونو د سازمان په جوړیدو تاکید وکړ بیا د همدې ۱۹۴۳ م کال د دسمبر په میاشت کښې د پورته ذکر شوو ملکونو رئیسانو د خپلو ملکونو خارجه وزیرانو طرحه تایید کړه چه د رئیسانو غونډې په تهران کښې صورت نیولې ؤ او بیا ۱۹۴۴ م کال کښې د خلورو قوي هیوادونو رئیسانو چه درې یې پورته ذکر شوي او یو ورسره د چین هیواد هم ورزیات شوه. د اگست د میاشتي څخه تر اکتوبر تر میاشتي پورې د امریکا د متحده ایالاتو د واشنگتن د ښار په یو عمارت کښې چې (Dumbarton Oaks) په نوم یادېده یوه طولاني غونډه جوړه کړه چه پدې غونډه کښې د امریکا، انگلستان،

فرانسی او شوروی اتحاد نمایندگانو د ملگروملتو د سازمان د منشور د یوې مسودې په حیث تیار کړ همدارنگه په ۱۹۴۵م کال د فبروري په میاشت کې د امریکا، شوروی او انگلستان د هیوادونو رئیسانو د شوروی اتحاد د کریمایالات د یلتا په ښار کې یو کانفرانس د ایر کړ چې پدې کانفرانس کې نوموړو درې قوی دولتونو دا پریکړه وکړه چې باید په ۱۹۴۵ م کال د اپریل د میاشتې په ۲۵ نیټه د امریکا د سانفرانسیسکو په ښار کې یو کانفرانس د ایر شي او پدې کانفرانس کې باید د ملگروملتونو منشور تصویب او امضا شي د پورته پریکړې په اساس په ۱۹۴۵م کال کې د امریکا د سانفرانسیسکو په ښار کې کانفرانس جوړ شو چې د اپریل د ۲۵ څخه یې د جون د ۲۶ نیټې پورې دوام درلوده او همدا د دوهم نړیوال جنگ د پای ورځې هم وی چه د جون په ۲۶ نیټه د ملگروملتونو منشور د پنځوس هیوادونو د نمایندگانو لخوا د سانفرانسیسکو په ښار کې امضاء شو او بیا د همدې ۱۹۴۵م کال د اکتوبر په ۲۴ نیټه نوموړې منشور عملاً تصویب شو چه لدې امله د اکتوبر ۲۴ نیټه په ټوله نړۍ کې د ملگروملتونو د ورځې په نوم یادیري . زمونږ هیواد کې دغه ورځ د عقرب د دوهمې نیټې سره سمون خوري چه پدې ترتیب د ملگروملتونو سازمان په پورته تاریخ رسماً تاسیس او منځته راغې . د ملگروملتونو منشور ۱۹ فصله لري او ۱۱۱ مادې لري. نن ورځ د ملگروملتونو

سازمان په دنيا کېښي عملاً موجود دي او د دنيا په هره برخه کېښي د مختلفو مشکلاتو د حل لپاره رسيدگي کوي.

## دوهم جز: د ملگرو ملتونو د سازمان خصوصيات:

هر نهاد او سازمان د ځان لپاره څه ځانگړي خصوصيات او مشخصات لري چې د ملگرو ملتونو سازمان هم خپل خصوصيات او مشخصات لري چه په لاندې ډول يې توضیح کوو.

اول- د ملگرو ملتونو د منشور څخه معلومېږي چه يوازی دولتونه کولای شي ددې سازمان غړيتوب ترلاسه کړي ځکه چې نوموړی سازمان يو بين الدول سازمان دی نو اعضاء يې بايد دولتونه وي ، نه سازمانونه، نه افراد او نور حکمي شخصيتونه .

دوهم - د ملگرو ملتونو د منشور د دوهمې مادې د اولې فقرې څخه د دې سازمان يو بل خصوصيت هم معلومېږي او هغه دا چه ملگرو ملتونه د ټولو ملکونو ملي حاکميت ته احترام لري او هر غړې هيواد په مساوي ډول په ملگرو ملتونو کېښي د يوې رائي حق لري. ددې اظهاراتو څخه دوه نتيجې لاسته راځي:

1. دا چې ملگرو ملتونه کوم دولت ندې؛ بلکه

يو نړيوال سازمان دي.

2. ملگرو ملتونه کوم مافوق الدول سازمان

هم ندې.

دریم - د ملگرو ملتونو د سازمان دریم خصوصیت دا دی کوم چې د دوهمې مادې، اوومې فقرې څخه معلومېږي چې ملگرو ملتونه حق نلري چه د دولتونو په داخلي چارو کې مداخله وکړي او یوازې د هغه موضوع په حل کې مداخله کوي، کوم چې بین المللي جنبه ولري.

## **دریم جز: د ملگرو ملتونو د سازمان اهداف او اصول:**

د ملگرو ملتونو سازمان هم د جامعه ملل غونډې ځانگړې اهداف او اصول لري چې مهمترین یې په لاندې ډول دي.

### **الف- اهداف:**

1. د بین المللي امنیت د قیام او د دغه مقصد د حصول په غرض د ټولو اجتماعي او مؤثرو اقداماتو اختیارول ترڅو چې امنیت ته د لاحقه خطرونو او جابرانه یرغلونو او نورو امن ماتوونکو افعالو مخه ونیول شي او د امن په دایره کې د عدالت په اساس او د بین المللي قانون سره سم د هغو بین المللي شخړو او صورت حال په باب چې امن او سلامیتا خرابوي مفاهمه یا تصفیه وکړل شي.

2. د مساوي حقوقو او د ملتونو د خپلواکۍ د اصولي حق د احترام په اساس د قومونو ترمنځ دوستانه تعلقات ټینګول او د جهاني امنیت د

استحکام او ساتلو لپاره د نورو مناسبو تجویزونو غوره کول.

3. د بین المللي اقتصادي، اجتماعي، ثقافتي او هغو مسایلو د فیصله کولو په غرض چه د بشر دوستی له نوعی څخه وي، بین المللي مرسته حاصلول او د نسل، جنس او مذهب له توپیر پرته د انساني حقوقو احترام او دغه ډول په ټولو انسانانو کې د حریت او استقلال جزبه تقویه کول.

4. د دغه مشترکه مقصد د لاسته راوستلو په غرض د ملتونو او دولتونو په اعمالو کې د ربط او هماهنگی پیدا کوونکې مرکز حیثیت اختیارول.

ب- اصول:

1. د دغه مؤسسې اساسي تگلاره پدې ډول ده چه د هغې ټول غړي مقتدر او مساوي درجې خاوندان دي.

2. د دې لپاره چې د عضویت له حقوقو او گټو څخه ټول غړي په مساوي توگه گټه واخلي ټول ارکان به په ښه نیت سره هغه وظایف سر ته رسوي چه تر دغه منشور لاندې په هغوي باندې ایښودل کیږي.؛

3. ټول غړي به خپلې بین المللي شخړې د امنیت په دایره کې داسې تصفیه کوي چه بین

المللي امنيت ته هيڅ ډول خطر پېښېدونکې نه وي.

4. ټول غړي به پخپلو بين المللي تعلقاتو کېښې د بل مملکت د ملیت يا سياسي آزادۍ په خلاف د تهديدولو او طاقت له استعمال څخه ډډه کوي او له هر هغه عمل څخه به ځانونه ژغوري چې د ملگرو ملتونو د اغراضو او مقاصدو منافي او معارض وي.

5. د ملگرو ملتونو ټول غړي به په هغو عملياتو کېښې چې تردغه منشور لاندې اختيار شوي وي له دغه موسسې سره هر ډول مرسته کوي اوله داسې هيوادوسره به له مرستې څخه ځان ژغوري چې دهغه په خلاف ملگري ملتونه عملي اقدامات کوي اوبنديزونه ورباندې لگوي.

6. دغه موسسه ددې امر يقين حاصلول غواړي چې د بين المللي امنيت دساتني لپاره دي هغه مملکتونه هم حتي المقدر ددغواصول سره سم کاروکړي چې په دغه مؤسسه کېښې غړيتوب نلري.

7. ددې منشور د هيڅ جز مقصد داسي ندي چه د ملگرو ملتونو موسسو ته دي د کوم مملکت په هغو کورنيو چارو کي د بځايه مداخلې واک ورکړل شي چه د هغه مملکت خاص کورني معاملې وي او نه دغه منشور خپل غړي پدي باندي مجبورولاي شوي چه دغه ډول چاري دي ددغه منشور

په اساس د تصفيه لپاره وړاندي کړي خو پدي اصل سره په هيڅ ډول تر اووم باب لاندي د عملي اقداماتو واک نه متاثره کيږي .

### څلورم جز: عضویت:

د ملگرو ملتونو لمړني او اصلي غړي به هغه هیوادونه وي چه د بین المللي موسسي د سن فرانسکو په منعقدہ کنفرانس کي يي برخه اخیستي ده او یا يي پخوا تر هغه د متحدینو پر هغه اعلان باندي لاسلیک کړي وي چه د ۱۹۴۲ کال د جنوري په لمړي نیټه خپور شوي ؤ او هغه ممالک چه برسیره ددي منشور په لاسلیک کولو يي تر ۱۱۰ مادي لاندي د هغه توثیق کړي دي .

1. د ملگرو ملتونو د عضویت دروازه هغه ټولو امن خوښونکو هیوادونو ته خلاصه ده چه پدغه منشور کي ذکر شوي مسولیتونه و مني او د دغي موسسي په عقیده د دغو وظایفو د اجرا کولو قابل او تیار وي .

2. د ملگرو ملتونو په موسسه کي به د دغه ډول کوم مملک کډون به د امنیه مجلس په سپارښت او دعمومي اسمبلي د تصویب په اساس وي .

3. عمومي اسمبله د ملگرو ملتونو هر غړی چه د هغه په خلاف امنیه مجلس عملي اقدامات کړي او بنديزونه ورباندي لگولي وي، د امنیه مجلس



د غوښتنې په اثر د عضویت د حقوقو او  
اختیاراتو له استعمالولو څخه منع کولې شي او  
امنیه مجلس واک لري چه د دغه حقوقو او  
اختیاراتو استعمالول بیا هم د دوهم ځل لپاره  
پرځای کړي.

عمومي اسمبله کولې کولې شي چې د ملگرو ملتونو داسې  
غرې چه پرله پسې یې د دغه منشور له مندرجه اصولو  
څخه تیری کړی وی د امنیت د مجلس د غوښتنې په اثر د  
دغه مؤسسې څخه وباسي.

## **پنځم جز: د ملگرو ملتونو په سازمان کې د عضویت د لاسته راوړلو طرز العمل:**

د عضویت غوښتونکې هیواد باید د ټولو لمړی غوښتن  
لیک د ملگرو ملتونو سرمنشي ته ولیکي نوموړی غوښتن  
لیک د سرمنشي پواسطه وروسته د امنیت شوري ته راجح  
کیري تر څو غور پرې وکړي، امنیت شورای دا غوښتن لیک  
یو کیسیون ته راجح کوي چه د نوو اعضاؤ د قبول  
کمیسیون ورته وائي تر څو هغه هم پرې غور وکړي.  
نوموړې کمیسیون بیا ددې هیواد په هکله معلومات  
راتولوي او ورسره خپل نظریات هم لیکي او دوباره ئې  
امنیت شورای ته لیري. د امنیت شورای د نوموړی  
کمیسیون نظریات او معلومات په خپله یوه غونډه کېږي

تر غور لاندې نيسي او د دې هیواد د غړیتوب موضوع  
څیرې نو که د څیرنی څخه وروسته د امنیت شورای د  
پنځلسو (۱۵) غړو څخه نه (۹) غړو موافقه رائي ورکړه،  
نوموړی هیواد غړیتوب ترلاسه کوي خو پدې شرط چه نه  
(۹) غړو کښې باید پنځه (۵) دایمي غړې باید موافق وي  
مگر که موافق رائي د نه (۹) څخه کمې وي او یا هم د  
اصلي او دایمي اعضاؤ څخه کوم یو موافقه رائيه ونلري  
نو نوموړی هیواد عضویت لاسته نشي راوړې حتی که د  
امنیت شورای د پنځلسو (۱۵) غړو څخه څوارلس (۱۴) یې  
موافقه رائي ورکړې او یوازې یو دایمي غړې مخالفه  
رائيه ورکړي بیا هم عضویت رد کيږي چې دیته د ویتو د  
حق څخه استفاده کول وایي، خو که چیرې د پنځو (۵)  
دایمي غړو سره په نه (۹) موافقو رائيو دا هیواد  
تائید شو نو دا موضوع بیا د ملگرو ملتونو عمومي  
اسملي ته لیږل کيږي چه د امنیت شورای نظر ورسره مل  
وي بیا هلته په عمومي اسملي کې پدې موضوع غور کيږي  
او د بحث وروسته ورباندې رايه گيري کيږي نو که د  
حاضرو غړو هیوادونو څخه دو ثلثو موافقو رایو په  
اخیستلو بریالی شو نو نوموړې هیواد په ملگرو ملتونو  
کښې عضویت ترلاسه کولای شي.

### **شپږم جز: د عضویت ځنډول:**

په بعضی مواردو کښې د ملگرو ملتونو د یو غړي هیواد  
غړیتوب په تعلیق کښې اچول کيږي چه اکثراً دا په هغه

وخت کښې وي چه د امنيت شوارى د کوم متجاوز يا تيریکوونکى هیواد په ضد کوم امنيتي او قهري تدبیر نيسي نو پدې وخت کښې د نوموړې هیواد عضویت ځنډوي خو ددى شورای دافیسله قاطع نه وي بلکه مجبوره ده چې عمومي اسملي ته دا سفارش وکړي ترڅو د دغه هیواد غړیتوب وځنډوي او عمومي اسملي دا موضوع څېړي که پدې هکله دوه ثلثه موافقه رائيیه موجود وي نو ددې هیواد غړیتوب په تعلیق کې اچول کېږي.

د تعلیق معنی دا ده چه غړې هیواد نشي کولی چه د هغه امتیازاتو څخه گټه واخلي چه پخوايې درلودل لکه د رائي ورکول او په جلساتو کې شرکت کول. خو که د امنيت شورای وغواړي چه د نوموړې هیواد غړیتوب دوباره برحال کړي نو بیا پدې موضوع رائيیه گيري کېږي او که بیا هم دو ثلثه مثبتې رایې په دې هکله موجودې وي نو هیواد دوباره خپل غړیتوب برحالوي او خپل غړیتوب لاسته راوړي.

اووم جز - د عضویت د لاسه ورکول:

کله کله داسې هم واقع کېدای شي چې د ملگرو ملتونو په سازمان کې کوم غړی هیواد خپل غړیتوب د لاسه ورکړي چه دا موضوع په دوه ډوله صورت نيسي .

۱- اختیاري اخراج .

۲- اجباري اخراج .

۱- **اختیاري اخراج:** دا پدي معنی چي عضو هیواد پخپله خوښه بغير د کوم زور او جبر څخه د غړیتوب څخه وتل غواړي چي پدي مسئله کښي هیڅ کوم مشکل نشته او څنگه چي د عضویت لاسته روړل اختیاري وي، د لاسه ورکول يې هم اختیاري وي خو فقط د ملگروملتونو دفتر ته یو لیکلې خبر ورکوي.

۲- **اجباري اخراج:** لکه څنگه يې چه د نوم څخه معلوميږي پدي اخراج کښي یو غړي هیواد پخپله نه غواړي چه د ملگروملتونو د عضویت څخه ځان خارج کړي بلکه د ملگروملتونو لڅود اجباراً خارجيږي او دا هغه وخت کيږي چه یو غړي هیواد په متواتر او مکرر ډول د ملگروملتونو د منشور څخه تخلف وکړي نو پدي صورت کي ددي هیواد موضوع د امنیت شورای په یوه جلسه کښي تر غور لاندې نیول کيږي نو که د امنیت شورای نه (۹) غړو د پنځه دايمي غړو په گډون پدي هکله موافقي رائي ورکړي نو هیواد اخراج کيږي خو د امنیت شورای فيصله نهائي نده او موضوع بیا هم عمومي اسملي ته راجع کيږي چه هلته د خبرو او بحث څخه وروسته پرې رائي گيري کيږي که چيري دو ثلثه موافقي رائي د نوموړي هیواد په اخراج باندی موجود شي نو هیواد اخراج کيږي. (د پوهنيار عبدالنبي بصيرت لکچر نوټ)

## دوم فصل

د ملگروملتونو اداري جوړښت:

ملگري ملتونه په حقيقت کي د يو تعداد ارگانونو څخه جوړ شوي دي ، چه دا ارگانونه عبارت دي د عمومي اسمبلي ، د امنيت شوراي ، اقتصادي او اجتماعي شوراي ، د قيموميت شوراي ، عدالت بين المللي محکمه او دارالانشا . چه مونږ هريو ددي ارگانونو څخه په جدا ډول مطالعه کوو:

**لمري مبحث : د ملگرو ملتونو د سازمان عمومي**

**اسمبله :**

عمومي اسمبلي د ملگرو ملتونو د سازمان د شپږو اصلي ارگانو نو څخه يو ارگان دي چه د ملگرو ملتونو د سازمان د غړو هيوادونو ټول نماينده گان پکي شتون لري په واقعيت کي عمومي اسمبله د غړو هيوادونو د نماينده گانو څخه جوړه شویده او په عمومي اسمبله کي ټول هيوادونه يو شان او مساوي حقوق او وجايب لري يعني په عمومي اسمبله کي د غړو هيوادونو د نماينده گانو تر منځ کومه برتري وجود نلري لکه د امنيت په شوراي کي چه دائمي غړي د غير دائمي غړو په مقابل کي د ویتو حق لري ، عمومي اسمبله د نړيوالي سولي لپاره وړانديزونه او پيشنهادات کوي او همدارنگه دا اقتصادي او اجتماعي او د بشر د حقوقو د ترقي لپاره لازمي لارښووني کوي . د عمومي اسمبلي په اړوندپه لاندي

موضوعاتو باندي رڼا اچوو : ( [WWW. Wikipedia.com](http://WWW.Wikipedia.com) )

## اول جز: د عمومي اسمبلي جوړښت :

دا چه عمومي اسمبلي د نړيوال ماهيت لرونكي ده ولي په پرله پسي كلونو كې د نوو غړو د جذب څخه يې ځان ساتلي چه نوو غړو ته د عضويت د نه وركولو دوه لاندې دلايل د مطالعه لاندې نيسو :

۱- د دوه لويو قدرتونو رقابت

۲- او د بعضي هيوادونو وړوكوالي

۱- د دوه لويو قدرتونو رقابت : د ۱۹۵۵ م كال پوري د امريكا او شوروي اتحاد تر منځ رقابت د ملگرو ملتونو په سازمان كې د نوو غړو د عضويت اخیستلو مانع وه ولي وروسته بيا زيات هيوادونه د لويو او وړو هيوادونو څخه د ملگرو ملتونو په سازمان كې عضويت لاسته راوړ چه پدې ډول عمومي اسمبلي نړيوالتوب ثابت او حقيقت يې پيدا كړ .

ځيني هيوادونه د يو خاص حالت په لرلو سره د ملگرو ملتونو د سازمان عضويت وانه خيسته لكه دواړه آلمانونه ، دواړه كوریاگانې بيا وروسته په ترتيب سره په ۱۹۷۳ او ۱۹۹۱ كلونو په جريان كې دي هيوادونو د ملگرو ملتونو په سازمان كې عضويت قبول كړ و ، په اوس وخت كې په دنيا كې يواځې د سويس هيواد دي چه د ملگرو ملتونو په سازمان كې پدې دليل غړيتوب نلري چه د بي طرفی سياست يې غوره كړي البته د اتریش هيواد د بي طرفه هيواد په عنوان په ۱۹۵۵ م كې د ملگرو ملتونو د سازمان عضويت يې قبول كړ .

۲- د نوو هیوادونو د عضویت د اخیستلو بله مانع د نوموړو هیوادونو وړوکوالي وه : په اویایمه لسيزه کې د امریکا متحده ایالاتو او ځینې نورو غربي هیوادونو د نړی د ځینې وړو هیوادونو د عضویت سره د ملگرو ملتونو په سازمان کې پدې دلیل یې مخالفت کولو چه دوي خپل تعهدات د منشور په اساس سرته نشي رسولي ، ان تردې چه په ۱۹۶۷م د جون په میاشت کې سرمنشي په خپله وینا کې وویل چه د نړی واړه هیوادونه د خپلو تعهداتو څخه د منشور له مخې نشي راوتلي . بیا وروسته په نړی کې د استعمار په لړ والي سره او په پرله پسي ډول د نوي هیوادونو په پیدایشت سره په ملگرو ملتونو کې د عضویت د اخیستلو په رابطه نظریاتو بدلون پیدا کړو او د اویایمي لسيزي د لمړیو څخه زیاتو هیوادونو د ملگرو ملتونو په سازمان کې عضویت لاسته راوړ . (ص، ۱۱۹ ، سازمان هاي بين الملل ، داکتر رضا موسی زاده )

**دویم جز : رایه ورکول په عمومي اسمبله کې :**

د رایه ورکولو مسئله په عمومي اسمبله کې دیره مهمه موضوع ده چه د مختلفو موضوعاتو په اړوند د عضو هیوادونو د نماینده گانو لخوا سرته رسیږي . هغه مسایل چه په عمومي اسمبله کې پري بحث کیږي کولي شو په دوه برخو تقسیم کړو :

الف : مهم مسایل : د مهمو مسایلو په اړوند په عمومي اسمبله کې د اکثریت رایو په واسطه تصمیم نیول کېږي مهم مسایل په لاندې ډول دي .

- د بین المللي سولې او امنیت دساتلو لپاره لازمي لارښوني .

- د امنیت د شوراي د دائمي غړو انتخاب کول .

- د اقتصادي او اجتماعي شوراى د غړو انتخاب کول .

- د قیومیت د شوراي د غړو انتخاب کول .

د ملگرو ملتونو په سازمان کې د نوو غړو قبولول .

- د عضو هیوادونو عضویت په تعلیق کې اچول ( د حقوقو او مزایاوي ) او اخراج کول .

- هغه مسایل چه د قیومیت نظام ته راجع کېږي .

- د ملگرو ملتونو د سازمان د بودیجې په اړوند مسایل او موضوعات .

ب : په عادي مسایلو کې فقط د رایو په اکثریت تصمیم نیول کېږي عمومي اسمبلي کولې شي چه ځینې عادي مسایل هم د مهمو مسایلو په فهرست کې زیات کړي ولي عمومي اسمبلي تر اوسه لږې حقه استفاده ندي کړي

(ص، ۱۲۱، سازمان هاي بين الملل)

- عمومي اسمبلي یوازي د یوې رایې د ورکولو حق لري .

د ملگرو ملتونو هغه غړي چه په کافي اندازه مالي حیصه ورباندې پاتي وي او بقایات د دوو کالو د سهم له مقدار سره مساوي او یا تر هغه ډیر وي په عمومي



اسمبلي کي رایہ نشي ورکولي ، خو برسیره پدغه ممانعت عمومي اسمبلي دغه ډول غړي ته پدي شرط باندي د رایہ ورکولو حق ورکولي شي چي عمومي اسمبلي يقين ولري پدغه ورکړه کي د دغه غړي ناکامي داسي حالاتو نتیجه ده چه د نوموړي رکن د قدرت د باندي دي . (د ملگرو ملتونو د منشور ۱۹ ماده )

د رایہ اخستلو او ورکولو مسلي په اړوند باید یادونه وکړو چه په عمومي اسمبلي کي ټول غړي هیوادونه د رایہ ورکولو یوشان او مساوي حق لري ، د رایہ ورکولو په موضوع کي هیڅ لوي هیوادونه او واره هیوادونه مترقي او غیر مترقي مطرح ندي ټول برابر دي . دریم جز : د عمومي اسمبلي وظایف او اختیارات :

د عمومي اسمبلي وظایف او اختیارات د ملگرو ملتونو د منشور په چوکات کي ډیر په پراخ ډول ذکر شويدي عمومي اسمبله د ملگرو ملتونو په چوکات کي د زیاتو مسایلو او موضوعاتو په اړوند فیصلي او پریکړي کوي ، خو د عمومي اسمبلي پریکړي او فیصلي زیات وخت توصیه آمیز جنبه لري د عمومي اسمبلي وظایف او اختیارات په لاندی ډول ذکر کوو :

- عمومي اسمبله د دغه منشور د عمل په دایره کي پر هر سوال یا معاملي باندي د څیرني واک لري او د هري هغي اداري پر اجراتو او اختیاراتو باندي خبري اتري کولي شي چه ددي منشور په اثر منځته راغلي وي ، او په استثنا د هغو حالاتو ( ۱۲ ماده ) کي ذکر شويدي

د دغه ډول سوال يا معاملي په باب د ملگرو ملتو يا د امنيت شوراي او يا د دواړو غړو ته توصيه کولاي شي .

- عمومي اسمبله د بين المللي امنيت د ساتلو په چارو کي د بي وسلو کولو يا د وسلې د تجديد په گډون د عملي مرستي په عام اصولو باندي غور او له دغه اصولو متعلق خپلو ارکانو يا امنيه مجلس او يا دواړو ته توصيه کولي شي .

- عمومي اسمبله پر داسي موضوع باندي چه په بين المللي امنيت اړه لري او د ملگرو ملتو د کوم غړي يا امنيت شورا او يا کوم داسي مملکت لخوا چه عضویت نه لري ، (۳۵) مادي (۲) فقري په اساس ورته وړاندي شي ، خبري اتري کولي شي او د (۱۲) مادي د ذکر شوي حالاتو په استثنا د دغه ډول موضوع په نسبت مربوطه مملکت يا هيوادونو يا امنيت شوراي يا دواړو ته توصيه کولي شي ، هر هغه سوال به چه حل يي ضروري وي د عمومي اسمبلي لخوا پخوا تر څيرني يا وروسته تر بحث امنيت شوراي ته وليږل شي .

- عمومي اسمبله کولاي شي چه د امنيت شوراي توجه کوم داسي صورت حال ته واړوي چه د بين المللي امنيت لپاره د خطر موجب وي ، د عمومي اسمبلي هغه واک چه پدي ماده کي ذکر شويدي د (۱۰) مادي عام وسعت نشي محدود کولي .

- هر کله چه د امنيت شوراي د کومي شخړي د حل په لاره کي هغه اختيارات چه تر دغه منشور لاندي ورکړل

شويدي استعمال کړيوي نو عمومي اسمبله د دغي نزاع ،  
يا صورت حال په باب تر هغه وخته کومه توصيه او  
سپارښت نه کوي ، خو چه امنيت شوراي يي غوښتنه ونکړي  
.

- د ملگرو ملتونو سرمنشي به د امنيت شوراي په  
موافقه د عمومي اسمبلي په هره دوره کي د بين المللي  
امنيت د قيام په متعلق د هغو ټولو مسايلو خبر ورکوي  
چه په امنيت شوراي کي تر اجرا لاندي وي او دغه ډول  
به هغه وخت چه د دغو مسايلو اجراءات په امنيت شوراي  
کي پاي ته وريسري ژر تر ژره عمومي اسمبلي ته ، او  
چه د عمومي اسمبلي د کار وخت نه وي د ملگرو ملتونه  
ټولو غړو ته اطلاع ورکړي .

۱ - عمومي اسمبله د لاندنيو اغراضو لپاره تحقيقات  
او سپارښتونه کولاي شي :

- په سياسي دگر کي د بين المللي عملي مرستي  
ترقي ، د بين المللي قانون اعتلا او د هغه د تدوين  
تشويق او ترغيب .

**:** - د اجتماعي ، اقتصادي ، ثقافتي ، تعليمي او  
عامي روغتيا په دگر کي د بين المللي عملي تعاوون  
او ارتقاع او له ټولو خلکو سره د نسل جنس ، ژبي او  
مذهب له توپير نه پرته د انساني ، حقوقو او اساسي  
خپلواکيو په گټلو کي مرسته .

= عمومي اسمبله د (۱۲) مادي تر شرايطو لاندي د کوم  
داسي صورت حال د پر امن تصفيي لپاره چه د اسمبلي په

عقیده عمومی رفاهیت ته د زیان رسیدلو او د ملتونو تر منځ د دوستانه تعلقاتو د وړاندولو سبب کیدی شي د مناسبو اقداماتو توصیه او سپارښت کولی شي ، او دغه ډول سپارښتونه د هغو مسایلو په نسبت هم کولای شي چه ددی منشور د هغو احکام له خلاف ورزي څخه پیرا شوي وي چه په هغو کي د ملگرو ملتو اغراض ، مقاصد او اصول ښکاره شوي دي .

- عمومی اسمبله د هغو کلنیو حالاتو یا کومي خاصی واقعي رپورت اوریدلي او منلي شي چه دامنیت شورای له خوا ورته وړاندي شي د دغه راپور له وړاندي کولو سره د هغو تجویزنو کیفیت هم ضمیمه وي چه امنیت شورای د بین المللی امنیت د قیام لپاره اختیار کړي . او یا یی طی کړي وي .

= عمومی اسمبله به د بین المللی قیمومیت د نظام په باره کي هغه وظایف اجرا کوي چه د دولسم او دیارلسم باب له مخي ورته محول شوي دي پدغو وظایفو کي د هغو سیمو د قیمومیت د فیصلو توثیق هم شامل دي ، چه فوق العاده ښه والي یا کوم بل اهمیت لري .

- عمومی اسمبله به د ملگرو ملتونو د سازمان بودیجه تر غور لاندی نیسي او منظور کوي .

- ددی موسسي د مصارفو ورکړه به د هغه تقسیم په اساس چه عمومی اسمبله یی وکړي د ملگرو ملتو په غړو باندي اړه لري .

عمومي اسمبله به د (۵۷) مادي خصوصي مجلسونو مربوط ، مالياتي يا بوديجوي انتظام تر غور لاندې ونيسي او منظوري به يې ورکړي او له دغه ډول خصوصي نماينده گيو د عملانه موازيني تحقيق يا تنقيح به وکوي . تر څو متعلقه کميسيونو ته سپارښتونه وکولاي شي . (د ملگرو ملتونو د منشور (۱۲\_۱۷) مادي)

- همدارنگه په عمومي ډول د عمومي اسمبلي اختيارات او واکونه په دوه برخو ويشل کيږي چه په لاندې ډول يې تر مطالعه تر مطالعي لاندې نيسو :

**الف** : د عمومي اسمبلي خصوصي واکونه : د عمومي اسمبلي واکونه هغه واکونه او اختيارات دي چه يوازي عمومي اسمبله يې د اجرا کولو صلاحيت لري او د ملگرو ملتونو نو ارگانونه يې د اجرا کولو صلاحيت نلري .

۱- د فرعي ارگانونو منځته راوړل .  
۲- د بين المللي حقوقو تدريجي جوړول ( تدوين کول ) او پراختيا ورکول .

۳- د ملگرو ملتونو د سازمان داخلي مسايل .

**۱-** د فرعي ارگانونو جوړول : عمومي اسمبله کولاي شوي چه فرعي ارگانونه منځته راوړي کولاي شو يادونه وکړو د ملگرو ملتونو د سازمان د خصوصي صندوق څخه . د بين المللي خصوصي صندوق د جوړولو څخه هدف مالي پانگه ونه ده د هغه هيوادونو سره چه د ترقي او

پرمختگ په حال کي وي دا ارگان وروسته د ملگرو ملتونو د پراختيا د پروگرام په نوم ياد شو .

۲- د بين المللي حقوقو تدريجي تدوين او پراختيا

عمومي اسمبله د بين المللي حقوقو د تدريجي تدوين او ترقي لپاره زمينه برابروي د همدې هدف لپاره عمومي اسمبله په ۱۹۴۷ م کي د بين المللي حقوقو په نوم يو کميسون ايجاد کړو چه ددي کميسيون اعضا د عمومي لخوا د پنځه کالو لپاره د قوي حقوق دانانو څخه انتخاب کيږي چه شمير يي ۳۴ کسانو ته رسيږي د دي کمسيون غړي د خپل دولتونو څخه نماينده گي نه کوي بلکه د علمي لياقت او استعداد په معيار انتخاب کيږي .

د حقوق بين الملل کميسيون کلني جلسات او غوندي دا يروي .

د عمومي اسمبلي لخوا ايجاد شوي کنوانسيونونه په لاندې ډول دي :

= د ۱۹۵۸ م کال د ژنيو کنوانسيون د سمندرونو او د نظارت د سيمو .

- د ۱۹۵۸ م کال د ژنيو کنوانسيون د فلات د قاره په اړوند .

- د ۱۹۵۸ م د ژنيو کنوانسيون د ماهيانو او هغه ژنديو حيواناتوپه اړه چه په آزادو اوبو کي وي .

- ۱۹۶۱ م کال د وین کنوانسیون د دیپلوماتیکو اړیکو په اړوند .

- د ۱۹۶۳ م کال د وین کنوانسیون د کنسلی اړیکو په اړوند .

- د ۱۹۶۹ م کال کنوانسیون د معاهداتو د حقوقو په اړوند .

د غیر مستقلو منطقو په اړوند د عمومي اسمبلی اختیارات . عمومي اسمبله د قیمومیت لاندې سیمو په اړوند پراخ اختیارات لري .

د عمومي اسمبلی د وظایفو څخه یو داده چه هغه پریکړي تصویب کړي چه د قیمومیت نظارت ، د قیمومیت د طرز او د قیمومیت لاندې سیمو ته د هغو له مخې استقلال ورکول کیږي . همدارنګه عمومي اسمبله خود مختاره سیمو ته د استقلال ورکولو لپاره هڅې او کوششونه کوي د مثال په ډول په ۱۹۶۰ کال عمومي اسمبلی لخوا یوه اعلامیه صادر شوه پدې اعلامیه کې راغلي وه چه هغه مستعمره سیمو ته باید آزادي او استقلال ورکړل شي ددې اعلامیې د اجرا او نظارت لپاره د استعمار د کموالي په نوم یوه کمیته جوړه شوه .

۳- د ملګرو ملتونو د سازمان داخلي مسایل : عمومي اسمبله لخوا د امنیت د شوراې د غیر دایمي غړو انتخابول ، د اقتصادي او اجتماعي شوراې اعضاوو انتخابول د نورو ادارو او تخصصي سازمانونو او هم د

ملگرو ملتونو لپاره د بودیجی ترتیب کول د عمومی اسمبلی خاص صلاحیت دي .

**ب:** د عمومی اسمبلی مشترک صلاحیتونه او اختیارات :  
د عمومی اسمبلی مهم ترین غیر انحصاری صلاحیتونه دادي :

- ۱ - د بین المللی سولې او امنیت ساتل .
  - ۲ - د عدالت د بین المللی محکمی دپاره د قاضیانو انتخابول .
  - ۳ - د عمومی اسمبلی سرمنشي انتخابول .
  - ۴ - د نوو غړو قبلول .
  - ۵ = د پخوانیو غړو اخراج کول .
  - ۶ = د پخوانیو غړو غړیتوب په تعلیق کي اچول .
  - ۷ - د ملگرو ملتونو د منشور د اصلاح په مورد کي .
- د عمومی اسمبلی د غیر انحصاری واکونو په اړوند په لاندی موضوعاتو باندي بحث کوو:

**۱-**

د عمومی اسمبلی د غیر انحصاری واکونو په اړوند د منشور (۱۰ او ۱۱) ماده داسی وضاحت لري .

- عمومی اسمبله د دغه منشور په دایره کي په هر سوال یا معاملي باندي د څیرني واک لري او د هري هغي اداري په اجرات او اختیاراتو باندي خبري اتري کولي شي چه ددی منشور په اثر منځته راغلي وي او په استثنا د هغو حالاتو چه په دولسمه ماده کي ذکر شويدي



د دغه ډول سوال يا معاملي په باب د ملگرو ملتو يا د امنيت د شوراي او يا دواړو ته توصيه کولاي شي .

- عمومي اسمبله د بين المللي امنيت د ساتلو په چارو کي د بي وسلو کولو او يا د وسلې د تجدد په گډون د عملي مرستي په عامو اصولو باندي غور او د دغو اصولو متعلق خپلو ارکانو يا امنيت شوراي او يا دواړو ته توصيه کولاي شي .

- عمومي اسمبله پداسي موضوع باندي چه په بين المللي امنيت اړه لري او ملگرو ملتو د کوم غړي يا امنيت شوراي او يا داسي مملکت لخوا چه عضويت نلري د (۳۵) مادي د دوهمي فقري په اساس ورته وړاندي شي خبري اتري کولي شي او (۱۲) مادي د ذکر شوو حالاتونو په استثنا د دغه ډول موضوع په نسبت مربوط مملکت يا هيوادونو يا امنيت شوراي يا دواړو ته توصيه کولي شي هر هغه سوال چه حل يي ضروري وي د عمومي اسمبلي لخوا پخوا تر خيرني يا وروسته تر بحث امنيت شوراي ته وليږل شي .

- عمومي اسمبله کولاي شي چه د امنيت شوراي توجو کوم داسي صورت حال ته واړوي چه بين المللي امنيت لپاره د خطر موجب وي . د عمومي اسمبلي هغه واک چه پدي ماده کي ذکر شويدي د لسمي مادي عام وسعت نشي محدود کولي (د ملگرو ملتونو د منشور لسمه او يولسمه

ماده )

په حقيقت کي عمومي اسمبله د منشور د (۱۰) او (۱۱) مادو د موادو په اساس د توصي يا پريکړو چه عمومي اسمبله يي صادر کوي کولاي شي د دنيا په عمومي افکارو کي نفوذ وکړي . د بل طرفه کله چه د امنيت د شوراي فعاليتونه د کوم دايمي غړي لخوا د ویتو سره مخامخ شي او نوموړي تصميم امنيت شوراي کي سرته و نه رسيږي نو عمومي اسمبله کولاي شي چه نوموړي قضيه کي مداخله وکړي او د لزوم په صورت کي پريکړه ليک صادر کړي .

۲- عمومي اسمبله د اول کميټي لاره او طريقي (يعني د سياسي او امنيتي مسايلو کميټه ) عمومي اسمبله دخپلو وظيفو په اجرا او نظارت کي د ملگرو ملتونو د سازمان ټول فعاليتونه د امنيت د شوراي فعاليتونه ، د سرمنشي فعاليتونه ، په هر کال کي تر غور لاندي نيسي او د ضرورت په صورت کي لازمي توصيه کوي .

۳- عمومي اسمبله د امنيت د شوراي غير دايمي غړي انتخاب کوي کوم چه د بين المللي سولي او امنيت د ساتلو مسوليت په غاړه لري په حقيقت کي عمومي اسمبله د امنيت د شوراي دوه پر دري برخي غړي انتخاب کوي چه پدي ډول سره عمومي اسمبله د بين المللي سولي او امنيت په ساتلو کي دوهم نقش او رول لري په عمل کي اول نقش د امنيت شوراي لري او عمومي اسمبله دوهم نقش لري .

× ځيني هيوادونو د عمومي اسمبلي د تدريجي اهميت لپاره د بين المللي سولي او امنيت په اړوند بعضي اقدامات كړيدي چه مهم يي په لاندي دول دي :

A - خپل منځي دوريي كميتي جوړول : ديتته په پام سره چه د سور جنگ په جريان كي د امريكا او شوروي اتحاد تر منځ روابط ښه وه په هيڅ صورت د دي دواړه لويو هيوادو تر منځ توافق ممكن نه وه شوروي اتحاد په تكرار سره د وپټو د حق څخه استفاده كوله چه پدي كار سره يي عملاً د امنيت د شوراي فعاليتونه د فلج سره مخامخ شوي وه .

پدي وخت كي امريكا په عمومي اسمبله كي د پراخ حمايت څخه برخمنه وه .

په ۱۹۴۷ م كال امريكا وړانديز وكړ چه د مهمو مسايلو په اړوند د تصميم نيول د امنيت د شوراي څخه عمومي اسمبلي ته انتقال شي او د منشور د (۲۲) مادي په اساس دي يوه كمپټه جوړه شي . ددي كميتي د جوړولو څخه هدف د كنترول ساتل وه چه عمومي اسمبلي بعضي لازم سياسي مسايل په هغوي باندي تحميل كړي .

خپل منځي دوره يي كمپټه د عمومي اسمبلي د ټولو غړو څخه تشكيل شوه ولي پدي كمپټه د پنځه نماينده گانو په ځاي يوازي يو نفر د گدون حق درلوده ددي كميتي صلاحيتونه پخپله د عمومي اسمبلي لخوا ډير محدود شوي وه .

دا کمیټه د شوروي اتحاد لخوا بایکات شوله او د هغي جوړیدل یی د منشور د ۲۰ مادي نقض کول وگنل . دغه ډول کمیټه په ۱۹۴۸ او ۱۹۴۹ کلونو کي نوي جوړه شوه ولي وروسته تر اوسه پوري ندي جوړه شوي . عمومي اسمبله کولي شي چه د خپلو عادي غونډو او استراري غونډو په جریان کي د سولي او امنیت په رابطه مسایل تر غور او څیړني لاندې ونیسي او لازمه توصیه وکړي .

### **B\_ د سولي لپاره د اتحاد پریکړه لیک :**

د سولي لپاره د اتحاد پریکړه لیک د ۱۹۵۰ د نومبر په ۳ نیټه د عمومي اسمبلي لخوا تصویب شو چه دي پریکړه لیک د بین المللي سولي او امنیت په ساتلو کي د عمومي اسمبلي نقش او رول زیات کړ دا پریکړه لیک د کوریا د جنگ په وخت کي چه شوروي پدي اعتراض چه د ملگرو ملتو سازمان د چین جمهوري خلق د قبلولو په سبب وتلي وه او د امنیت په شوراي کي حضور نه درلوده صادر شوله .

امریکا د ملگرو ملتو د قواوو د امیر او قوماندان په صفت وټاکل شوه . چه د جنوبي کوریا او شمالي کوریا سره جنگ وه .

شوروي اتحاد ددي اقدام د مخنیوي پخاطر بیرته د امنیت شوراي ته وگرځیده ولي امریکا دا موضوع په عمومي اسمبله کي مطرح کړه . پدي پریکړه لیک کي راغلي دي هر کله چه د امنیت شوراي ونشي چه د سولي

او تجاوز د ماتولو په مقابل کې اقدام وکړي نو عمومي اسمبله د یو فوق العاده جلسې په ترڅ کې د بحران سیمې ته د قواوو لپاره تصمیم نیسي دا پریکړه لیک د شوروي اتحاد د مخالفت سره په تصویب ورسیده .

### C\_ د مشترکو اقداماتو د کمیټې جوړول :

دا کمیټه د ۱۴ غړو څخه جوړیږي او هغه ټولنیز فعالیتونه چې د عمومي اسمبلي په توصیه او لارښونه سرته رسیږي هم غږي کوي . په هغه صورت کې چې سولي ته خطر وي او یا کوم یرغلیز عمل صورت ونیسي او پدې حالاتو کې عمومي اسمبلي جلسه موجود نه وي . د امنیت د شوراي د ۹ غړو په توصیه یا اکثریت غړو په غوښتنه عمومي اسمبله یوه اضطراري جلسه جوړوي .

دا روش وروسته د انگلستان او فرانسې د مخالفت د امریکا د پریکړه لیک په تصویب چې په مصر باندي د نظامي عملیاتو د امریکا لخوا په ۱۹۵۶ د اکتوبر په ۳۱ د استفادي وړ وگرځیده .

د شوروي اتحاد د ویتو څخه د مجارستان مسله د کټني او اقدام لپاره ددې کمیټې د لاري عمومي اسمبلي ته ولیږل شو.

D-دعمومی اسمبلي ځانگړي بیرني غوندي : د سولي د اتحاد لپاره پریکړه لیک د عمومي اسمبلي د بیرني غونډو د جوړیدو منشا نده بلکه د امنیت د شوراي له طرفه او یا د عضو هیوادونو د نماینده گانو د اکثریت په غوښتنه او یا په هغو حالاتو کې چې په امنیت شوراي

کي کومه پریکړه د ویتو سره مخامخ شي البته د یو یا  
څو دائمی غړو لخوا د عمومي اسمبلي لخوا بیړني  
غونډي دایریري . د ۱۹۹۱ م کال پوري نهه بیړني  
غونډي دایر شويدي پنځه یی په ذکر شوي طریقه او څلور  
یی د سولي لپاره د اتحاد د پریکړه لیک په استناد .

۵- د عدالت د بین المللي محکمي لپاره د قاضیانو  
انتخابول :

د عدالت د بین المللي محکمي لپاره قاضیان د عمومي  
اسمبلي او امنیت شورای لخوا انتخاب کیږي البته د  
عدالت د بین المللي محکمي د اساس نامی د څلورمی او  
څوارلسمی مادو په رنا کي .

۶- د ملگرو ملتونو د سر منشي انتخابول :  
د ملگرو ملتونو سرمنشي د امنیت د شورا په توصیه  
باندي د عمومي اسمبلي لخوا انتخاب کیږي .

۷- د نوو غړو قبولول :  
د نوو غړو قبولول د ملگرو ملتونو د غړي په حیث د  
امنیت د شورای په توصیه باندي د عمومي اسمبلي لخوا  
منل کیږي .

۸- د غړو اخراج :  
عمومي اسمبلي کولای شي چه د ملگرو ملتونو داسي غړي  
چه په پرله پسي د دغه منشور له مندرجه اصولو څخه  
تیري کړي وي د امنیت د شورای د غوښتنی په اثر له  
دغه سازمان او موسسي څخه وباسي .

۹- د یو غړي هیواد غړیتوب په تعلیق اچول :

عمومي اسمبله د ملگرو ملتونو هر هغه غړي چه د هغه په خلاف د امنيت شوراي عملي اقدامات کړيوي او بنديزونه يي ورباندي لگولي وي د امنيت شوراي د غوښتنې په اثر د غړيتوب د حقوقو او اختياراتو څخه منع کولاي شي او د امنيت شوراي واک لري چه د دغه حقوق او اختياراتو استعمالول بيا هم د دوهم ځل لپاره پرځاي کړي .

تر اوسه پوري د ملگرو ملتونو د سازمان هيڅ يو غړي نه اخراج شوي او نه يي عصويت په تعليق اچول شوي ولي اعتبار نامي د عمومي اسمبلي لخوا رد شويدي لکه په ۱۹۷۴ م کال د سپتمبر په دريمه نيټه د جنوبي افريقا اعتبار نامه د عمومي اسمبلي (XXX) ۳۲۰۷ د پريکړه ليک په واسطه د عمومي اسمبلي لخوا رد شو .

۱۰- د منشور اصلاح :

د منشور د اصلاح د پاره نيټه او محل د عمومي اسمبلي د دوه پر دري رايو په واسطه او د امنيت شوراي په موافقه تعين کيږي .

د ملگرو ملتونو د سازمان د غړو څخه يو بين المللي کنفرانس جوړيږي پدي کنفرانس کي هر غړي يوازي د يوي رايي د ورکولو حق لري . ( د منشور ۱۰۹ ماده )

ج = په عمومي اسمبلي پوري تړلي کميټي : د عمومي

اسمبلي اصلي کميټي په لاندي ډول دي .

۱- د سياسي او امنيتي مسايلو کميټه .

۲- د اقتصادي از مالي مسايلو کمیته .

۳- د انساني ، اجتماعي ، او فرهنگي مسايلو کمیته

۴- د قيموميت مربوط کمیته .

۵- د اداري او بوديجي د امورو کمیته .

۶ = د حقوقي امورو کمیته .

۷- ځانگړي سياسي کمیته .

علاوه د پورته کمیټو څخه عمومي اسمبلي دوه تشریفاتې او دوه اصلي کمیټې هم لري . دوه تشریفاتې کمیټې عبارت دي د عمومي کمیټه او د اعتبار نامي کمیټه او دوه اصلي کمیټې عبارت دي د اداري او بوديجي د مسايلو کمیټه او د اعضاوو د حق کمیټه چه د مشورتي کمیټو په نوم هم یادېږي . د عمومي اسمبلي د غونډو په اول کي عمومي کمیټه د جلسه د دستور له مخي هغه موضوعات چه په کوم اصلي کمیټې پوري مربوط وي د غور او بر رسي لپاره ورته سپاري . اصلي کمیټه د عضو هیوادونو د نماینده گانو څخه جوړه شویده پدي کمیټه که په اړوند موضوعاتو باندي مذاکرات سرته رسيږي او وروسته د عمومي اسمبلي عومي غونډي ته وړاندي کيږي چه په آخر کي په عومي اسمبله که د نوموړي موضوع په اړوند رایه گيري کيږي .

د یادولو وړ ده چه په کمو مواردو کي د یوي موضوع

په اړوند په عمومي اسمبله کي مذاکرات وشي . علاوه



پدي کمیټو باندي عومي اسمبله کولاي شي چه د وظيفو د اجرا لپاره نوري کمیټي ايجادي کړي .

د - د عمومي اسمبلي د کار قانون :

د عمومي اسمبلي د کار قانون په لاندې ډول په مختصره توگه تشریح کوو :

عمومي اسمبله دري ډوله غونډي لري چه عبارت دي له عادي غونډي ، بیرني غونډي او بیرني اضطراري غونډي .

۱- عادي غونډي : عمومي اسمبله په نورمال ډول هر کال د سپتمبر په دریمه نیټه باندي په کار شروع کوي او د عمومي کمیټو د توصیه په اساس د پای نیټه د شروع غونډي څخه مشخص کیږي .

د عمومي اسمبلي ځاي د امریکا د نیویارک په ښار کي دي او بیرني غونډي هم پدي ځاي کي دایریري ولي د عمومي اسمبلي جلسات د مخکنیو تصامیمو او یا د سازمان داکثریت غړو د غوښتني په اساس په نورو ځایونو کي هم دایریري .

همدارنگه د ملگرو ملتونو هر غړي کولاي شي چه ۱۲۰ ورځي مخکي د جلسي د افتتاح او شروع نیټه څخه غوښتنه وکړي چه جلسه د نیویارک په ځاي په بل ځاي کي دایر شي چه د سر منشي په واسطه به دا اطلاع نورو غړو ته رسیږي که ددي اعلان څخه وروسته تر ۳۰ ورځو پوري د سازمان اکثریت غړو موافقه وه په هماغه ترتیب جلسه دایریري سر منشي حد اقل باید د جلسي د دایریدو څخه مخکي د سازمان غړو ته اطلاع ورکړي . عمومي اسمبله

کولای شي چه جلسه د موقت وخت لپاره په تاخیر و اچوي

.

۲- ځانگړي غونډي : ځانگړي غونډي عمومي اسمبله هغه وخت د ایروي چه د امنیت شوراي يي غوښتنه وگړي او يايي د سازمان اکثریت اعضا غوښتنه وکړي .

۳- بیرني ځانگړي غونډي : همدارنگه عمومي اسمبله کولای شي چه ځانگړي بیرني غونډه جوړه کړي. دا غونډه  $377A(V)$  د پریکړه لیک په اساس باندي عمومي اسمبله باید ۲۴ ساعته کي د امنیت شوراي او یا د سرمنشي په غوښتنه بیدون لډي چه دایمي او غیر دایمي اعضا په نظر کي ونیول شي او یا هم د ملگرو ملتونو د سازمان اکثریت اعضا په نظر کي ونیول شي باید جوړه شي .

سرمنشي حد اقل باید ۴۰ ورځي مخکي د بیرني ځانگړي غونډي د شروع څخه مخکي جوړیږي . او حد اقل ۱۰ ورځي مخکي که د اکثریت اعضاوو په غوښتنه جوړیږي د سازمان ټولو اعضاوو ته خبر ورکړي . په هغه صورت کي که غونډه د منشور د (۸) مادي په اساس جوړیږي سرمنشي باید ۱۲ ساعته مخکي د غونډي د دایریدو څخه مخکي د سازمان اعضاوو ته خبر ورسوي .

## دوهم مبحث

### د امنیت شورای

د امنیت شورای د ملگرو ملتونو د سازمان یو اصلي ارگان دی چه په نړۍ کېې د سولې او امنیت د ساتلو مسؤلیت په غاړه لري چه دا مسؤلیت د نړۍ لویو قدرتونو ته د دوهم نړیوال جنگ په جریان کېې پیدا شوې ؤ چه بیا د امبارتن اوکسي په نړیوال کنفرانس کېې ددې لویو قدرتونو لخوا وړاندې شو په حقیقت کېې د ملگرو ملتونو سازمان د تشکیل په وخت کېې داسې اورگان په نظر کېې نیول شوې ؤ چه کله بین المللي سوله او امنیت د خطر سره مخامخ کیږي سریع اقدام وکړي.

د امنیت شورای د نړیوالې سولې او امنیت د ساتلو په منظور بین المللي بنديزونو، مسلحو قواوو او نورو پریکړه لیکونو څخه استفاده کوي.

د امنیت شورای خپله اولینه غونډه په ۱۹۴۶م کال کېې د جنوري په ۱۷ نیټه باندې د لندن د چرچ هاوس (Church House) کېې دایره کړه ولې اوس د امنیت د شورای دایمي کور د امریکا د نیویارک په ښار کېې دی .

د امنیت د شورای په اړوند لاندې موضوعات تر بحث لاندې نیسو.

د امنیت د شورای جوړښت، د رائي اخیستنه، د شورای وظایف او اختیارات د ویتو حق .

اول جز: د امنیت د شورای جوړښت:

د امنیت شورای د دولتونو څخه یو جوړ شوی اورگان دی چه مجموعاً (۱۵) غړي لري چه په دو برخو ویشل کیږي دایمي غړي او غیر دایمي غړي چه هریو په لاندی ډول مطالعه کوو.

### **الف: د امنیت شورای دایمي غړي :** د امنیت شورای

دایمي غړي هغه دي چه د مربوطه دولتونو لخوا د امنیت شورای ته معرفي کیږي . د امنیت شورای د ایمي غړي عبارت دي له : جمهوري خلق چین، فرانسه، روسیه، انگلستان او امریکا څخه یعنی ددی هیوادنو نمایندگان د امنیت د شورای دایمي غړي دي چه د تل لپاره د امنیت په شورای کښې موجود وي .

د امنیت د شورای دایمي غړي د امنیت په شورای کښې له تل لپاره د اوسېدو او موجودیت د امتیاز ترڅنګ د ویتو د حق څخه هم برخمنند دي .

د پروفیسور جیساپ په قول باندي د امنیت شورای دایمي غړو ته دا ډول امتیاز پدی علت ورکړل شوې دی چه په نړی کښې د سولې او امنیت د ساتلو دنده په اول قدم کښې ددی هیوادونو په غاړه ده .

که څه هم د امنیت د شورای پنځه (۵) دایمي غړي اوس او په تیر وخت کښې په نړی کښې لوی قدرتونه ؤ ولی نشوویلای چه دوي به په آینده کښې هم پدی ډول د نړی لوی قدرتونه پاتی شي ځکه پدی روستیو کښې په نړی کښې زیات انکشافات منځته راغلی دي او زیاته هیوادونو ترقی او پرمختګ کړی دی او د امنیت د شورای د دایمي

غرو د تعداد د زیاتیدو غوښتنه یې کړیده. هغه هیوادونه چه د ترقی په حال کې دي عبارت دي د هندوستان او برازیل څخه ولې تر اوسه پوری د امنیت د شورای په دایمي غړو کې کوم تغیر او بدلون نده راغلي .

ب: د امنیت د شورای غیر دایمي غړي: د امنیت د شورای غیر دایمي غړي د هغو غړو څخه عبارت دی چه د مربوطه دولتونو او یا حوزو لخوا معرفي کيږي او د عمومي اسمبلې لخوا د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو په حیث تائید کيږي البته دغه معرفي شوي غړي په عمومي اسمبله کې د نوموړو حوزو نمایندگان وي.

د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو تعداد په ۱۹۴۵م کال کې شپږ (۶) کسان بودل شوي ؤ ولې په ۱۹۶۳م کال د دسبر په ۱۷ نیټه د عمومي اسمبلې لخوا یوه پریکړه تصویب شوه چه پدی اصلاحیه کې د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو تعداد د شپږ (۶) غړو څخه لسو (۱۰) ته زیات شو خو د امنیت شورای په دایمي غړو کې کوم تغیر او بدلون رانغلي چه پدی ترتیب سره د امنیت د شورای د غړو تعداد د یولسو (۱۱) څخه پنځلسو (۱۵) ته زیات شو.

د تغیرات د ۱۹۶۳م تر ۱۹۷۳م کالونو په موده کې چه د ملگرو ملتونو د سازمان د غړو تعداد د ۱۱۲ څخه تر ۱۳۵ ته زیات شوي ؤ تر سره شول.

د ملگرو ملتونو عمومي اسمبله د امنيت د شوراى د  
غيردايمي غړو په انتخاب كې لاندې معيارونه په نظر  
كې نيسي:

۱- د بين المللي سولې او امنيت او د سازمان په  
نورو اهدافو كې مرسته .

۲- چوكى بايد په جغرافيو لخوا په عادلانه ډول  
ووېشل شي.

د غير دايمي غړو انتخاب د عمومي اسمبلې د دوه  
ثلثه مثبت رايو په واسطه صورت نيسي ولي د دوه ثلثه  
رايو لاسته راوړل هم اسان ندي.

ځيني هيوادونو لکه لهستان په ۱۹۶۳ د اکتوبر په ۳۰  
نيټه ۵۱ دور رايه اخستنه كې، ځيني نور هيوادونه  
لکه يوگوسلاويا په ۱۹۵۵ د دسمبر په ۲۱ نيټه دوره  
رايه اخستنه، يونان په ۱۹۵۱م د دسمبر په ۲۱ نيټه  
۱۹ دوره كې د امنيت شوراى ته د غير دايمي غړو په  
صفت داخل شول.

څرنگه چه پورته ذكر شول د عمومي اسمبله د امنيت د  
شوراى د انتخاب دپاره يو معيار په جغرافيو لخوا د  
چوكيو عادلانه ويش په نظر كې نيسي.

ولي په عمل كې عمومي اسمبله سياسي او حقوقي  
معيارونه په نظر كې نيسي.

مشترك المنافع هيوادونه په غير د ۱۹۶۴، ۱۹۶۵ او  
۱۹۷۲ كلونو څخه هميشه د امنيت دشوراى غير دايمي غړي  
اوسېدلي دي. پدې ترتيب سره د لاتيني امريكا

هيوادونه، د عربو اتحاد او افريقائي هيوادونه معمولاً  
د امنيت د شوراى غير دايمي غړي ؤ.

د جغرافيوى معيار په نظر كي نيولو سره په ۱۹۶۵ م  
كال كي د امنيت د شوراى د غير دايمي غړو جغرافيوى  
ويش په لاندي ډول دي .

- د لاتين امريكا هيوادونو لپاره دوه چوكى .

- د شرقي اروپا لپاره يوه چوكى .

- د غربي اروپا د پاره يوه چوكى

- د منځني ختيځ لپاره يوه چوكى

- د مشترک المنافع هيوادونو لپاره يوه چوكى

د ۱۹۶۳ م كال د دسمبر په ۱۷ نيټه د عمومي  
اسمبلي لخوا يو پريكړه ليك صادر شو چه په ۱۹۶۵ م  
كال د سپتمبر په اول قابل د اجرا شو پدي پريكړه ليك  
كي د امنيت د شوراى د غير دايمي غړو انتخاب د  
جغرافيوى ويش له مخي په لاندي ډول دي .

د آسيايي او افريقايي هيوادونو لپاره پنځه چوكى

.

د لاتين امريكا او كارياب د درياب د د حوزي لپاره

دوه چوكى .

د شرقي اروپا د هيوادونو لپاره يوه چوكى .

د غربي اروپا د هيوادونو لپاره يوه چوكى .

اقيانوسيه او نورو دولتونو لپاره لكه كاناډا ،

زيلاند او نورو هيوادونو لپاره يوه چوكى .

د امنیت د شوراي د دایمي او غیر دایمي غړو څخه علاوه د ملگرو ملتونو د منشور یو دیرشمي مادې په اساس هر غړي هیواد د امنیت د شوراي په غونډو او مذاکراتو کې بي د رایه د ورکولو د حق څخه شرکت کولي شي خصوصاً په هغه مذاکراتو کې چه د ملگرو ملتونو د کوم غړي هیواد نفع په کې وي .

همدارنکه د ملگرو ملتونو د منشور د ۳۲ مادې په اساس د دي سازمان غړي هیواد او یا که غړیتوب ونلري او د هغه اختلاف یو طرف وي چه د ملگرو ملتونو د سازمان د امنیت د شوراي د رسیدگی لاندې وي د امنیت شوراي یې بغیر د رایي او نظر د ورکولو څخه دعوت کړي ترڅو په اړونده مذاکراتو کې شرکت وکړي البته هغه هیوادونه چه د ملگرو ملتونو د سازمان عضویت ونلري د امنیت شوراي کولاي شي د هغوي لپاره یوه اندازه عادلانه شرایط وضع کړي .

دوهم جز: د امنیت په شوراي کې رایه اخیستنه: د ملگرو ملتونو د سازمان د امنیت په شوراي کې د رایو د اکثریت په واسطه تصمیم نیول کېږي یعنی د امنیت شوراي چه د یوي مسلي په مورد کې تصمیم نیسي معیار یې د رایو اکثریت دي .

د رایو د اکثریت څرنګوالي په ټولو موضوعاتو کې یو شان په نظر کې ندې نیول شوي یعنی په هغه مسایلو کې چه د کار قانون پوري اړه لري او په هغه مسایلو



کي چه د کار قانون پوري اړه نلري تفاوت او فرق لري

.

د کار د قانون په تصميم د نهه مثبت رایو په واسطه نیول کيږي بغير لډي چه د رایو نوعیت په نظر کي ونیول شي یعنی دایمي او غیر دایمي غړي ، د رایو اکثریت داسي رقم دي چه سره لډي چه د امنیت د شوراي منفی رایي هم ولري په هغه مسایلو په رابطه چ د کار د قانون مطابق وي د غیر دایمي غړو د نهه مثبتو رایو په واسطه تصميم نیول کيږي .

د ملگرو ملتونو د سازمان منشور د کار د قانون پوري مربوط اړوند مسایل نډي مشخص کړي او پډي برخه کي سکوت لري لیکن د امنیت د شوراي د رویه په اساس په غیر د کار د قانون څخه کولي شو لاندي موضوعات یاد کړو :

= د شوراي د غونډو پوري اړوند موضوعات د کار لپاره د لارښود انتخاب .

- د شوراي د پاره د رئیسانو انتخابول .
- د ملگرو د غړو گډون په شوراي کي .
- یو دولت او یو شخص کډون د شوراي د کار لپاره .
- د عمومي اسمبلي د جوړښت لپاره لارښوني او هدايات

.

- هر اړخیز کنفرانس جوړښت په منشور کي د تجدید نظر لپاره .

د سن فرانسیسکو په نړیوال کنفرانس کې په ۱۹۴۵ م کال کې یوه لیکنه ولوستل شوه چې د امنیت د شورايي دایمي غړو د تائید وړ وگرځیده پدې لیکنه کې واضح شوي وه چې د امنیت د شورايي د غونډو په لارښود کې هره موضوع ثبت او درج شي د شورايي د کړنې او د قانون جز ګرځي .

نو پدې اساس د امنیت د شورايي د دایمي غړو څخه یو هم نشي کولای چې د ویتو د حق په استعمال سره د هغه موضوع یوه طرحي مانع وگرځي په شورايي کې . د نو رو موضوعاتو او مسایلو په اړوند پریکړه او تصامیم پخیر د کار د قانون د رایو په اکثریت په هغه صورت کې چې د دایمي غړو څخه یو هم منفي رایه ورنکړي نیول کیږي . پدې ډول مسایلو کې که د امنیت د شورايي د دایمي غړو او غیر دایمي غړو څخه ۱۴ مثبتې رایې ورکړي نو د یو دایمي غړي د منفي رایې په ورکولو باندې د نوموړي موضوع په اړه پریکړه نه کیږي او رد کیږي چې په حقیقت کې همدې عمل ته د ویتو حق ویل کیږي .

هغه مهم مسایل چې مطلق اکثریت لاسته راوړلو ته ضرورت لري له لاندې ډول دي :

- د مسایلو حل په سولیز ډول .
- اصلاح کونکي اقدامات .
- د ملګرو ملتونو په سازمان کې د یو دولت عضویت په تعلیق کې اچول او یا اخراج کول .

د امنیت د شوراي رابطه د عمومي اسمبلي سره او د سر منشي انتخابول .

### دریم جز : د امنیت د شوراي وظایف او اختیارات :

د امنیت د شوراي د منشور د موادو له مخي اصلي وظیفه د بین المللي سولي او امنیت ساتل دي . علاوه د اصلي وظیفي څخه د امنیت د شوراي ټول اقدامات باید د ملگرو ملتونو د سازمان د منشور په چوکات کي اجرا شي د امنیت شوراي د ملگرو ملتونو د اهدافو او اصولو په نظر کي نیولو سره په مختلفو برخو کي لازم اقدامات ترسره کوي .

امنیت شورا د خپلي اصلي وظیفي د اجرا لپاره یعنی د نړیوالي سولي او امنیت د ساتلو لپاره په لاندې دوه طریقو باندي عمل کوي .

الف: د اختلافاتو حل په سولیز ډول .

ب: د امنیت د شوراي جبري او قهرجن اقدامات .

الف: د امنیت شوراي هغه اختلافاتو د سولیز حل لپاره مداخله کوي چه ددي احتما موجود وي چه دغه اختلافات بین المللي امنیت او سوله په خطر کي اچوي .

ت

د امنیت شوراي سولي ته د خطر په صورت کي د یرغلیز اقداماتو په صورت کي د دعوا یا د اختلاف طرفینو ته د اختلاف سولیز حل توسعه او لارښونه کوي که د اختلاف طرفین اختلاف ته دوام ورکړي او بین المللي سولي او

امنیت ته خطر متوجه کړي د امنیت د شوراي د اختلاف د حل لپاره لاندې روشونو ته د مراجعي توصیه کوي .

- مذاکره

= منځگړیتوب

- جوړښت او سازش

- قضايي رسيدگي

- د سيمه ايزو ادارو او يا نورو سوليزو وسايلو په واسطه اختلاف حل .

× هغه مرجع چه د بين المللي اختلافاتو اطلاع او خبر د امنیت شوراي ته ورکوي په لاندې ډول دي :

۱- د ملگرو ملتونو د سازمان هر غړي هیواد کولاي شي چه امنیت شوراي يا عمومي اسمبلي ته د نړيوال اختلاف اطلاع ورکړي .

۲- هغه هیوادونه چه د ملگرو ملتونو په سازمان کي غړیتوب ونلري د هغه اختلاف څخه چه خپله يي يو طرف وي د امنیت شوراي يا عمومي اسمبلي ته اطلاع ورکړي .

۳- عمومي اسمبله کولاي شي هغه کړکيچ ته د امنیت شوراي توجه واوروي چه احتمالاً نړيواله سوله او امنیت په خطر کي اچوي .

پدې ځاي کي ددې خبري يادونه ضروري ده که د يوه اختلاف په رابطه د امنیت شوراي خپل واک استعمال کړي نو عمومي اسمبله بيا سپارښتنه نشي کولي مگر په هغه صورت کي که د امنیت شوراي غوښته يي وکړي بناً پداسي مواردو کي د عمومي اسمبلي صلاحيت دوم دي .

۴- د ملګرو ملتونو د سرمنشي په واسطه که کوم نړيوال کرکيچ پدي سازمان د سرمنشي په عقیده بين المللي سولي او امنيت ته خطر وي س منشي کولاي شي چه د هغه اختلاف اطلاع د امنيت شواي ته ورکړي .

وروسته له هغه چه د پورته کومي مرجع په واسطه د امنيت شوراي ته د اختلاف اطلاع ورکړل شي نو د امنيت شوراي په تشريفاتي ډول د رايو په اکثريت (۹) سره پريکړه کوي چه آيا دغه د اختلاف موضوع د خپل کار په قانون کي داخل کړي او که نه .

د امنيت شوراي حق لري چه د غه اختلاف بين المللي و بولي او د خپل کار په قانون کي داخل کړي او يا هغه اختلاف بين المللي ونه بولي او هغه په هيوادونو پوري مربوط وگني نو بيا د منشور د ۲۷ مادي له مخي د امنيت شوراي د دولتونو په داخلي مسايلو کي د مداخلي حق نلري او هغه د تشريفاتي تصميم په واسطه پريږدي او صرف نظر تري کوي .

بنا کولاي شو چه آخري پريگړه د امنيت د شوراي په لاس کي ده هغه اختلاف او کرکيچ ته د رسيدگي په صورت کي چه نړيواله سوله او امنيت په خطر کي اچوي مجبوره ده چه د کرکيچ طرفين دعوت کړي تر څو بيدون د رايي د ورکولو د حق څخه په مذاکراتو کي کېدون وکړي همدارنکه که هره مسله په شوراي کي مطرح کيږي شوراي د دعوت حق لري خصوصاً په هغه صورت کي چه نوموړي مسله د کوم غړي هيواد د منافعو لپاره موثره وي .

يو نړيوال کرکیچ ته د رسیدګي په صورت کې بیدون لډي چه د طرفینو نظریات واوریدل شي د امنیت شوراي کولاي شي د تحقیقاتو لپاره یو فرعي ارکان جوړ کړي ترڅو ذکر شوي کرکیچ په رابطه لازم معلومات راټول کړي .

د امنیت شوراي یو بین المللي کرکیچ ته په لاندې مختلف طریقو رسیدګي کوي .

**A=** د امنیت شوراي کولاي شي چه د کرکیچ د طرفینو څخه د حل او فصل لپاره په سنتي طریقه غوښتنه وکړي .  
( مذاکره ، منځکړیتوب ، سازش وغیره )  
پدې طریقه د کرکیچ د حل روش انتخابول طرفینو ته پریښودل کيږي .

**B-** د امنیت شوراي کولاي شي چه د اختلاف د حل په هره مرحله کې مناسب توصیه وکړي پدې حالات کې اختلاف د حل شیوه او لاره د شوراي لخوا طرفینو ته وړانیز کيږي البته هغه لارښونه چه د امنیت شوراي یې کوي باید دا په نظر کې ولري چه قضایي اختلافات په مکمل ډول د دعوا د طرفینو په واسطه د عدالت د نړیوالي محکمي د اساسنامي په اساس دي دیوان او محکمي ته استول کيږي .

تنګه کورفو په مسله کې د امنیت شوراي د اختلاف طرفینو ته توصیه وکړو چه مسله د عدالت بین المللي محکمي ته راجع کړي. البته دا یواځني مورد دي چه

طرفینو ته دیوان ته استولو یا او ارجاع کولو توصیه د شورای لخوا شویده .

په ۱۹۵۱ م کال د سویز د کانال په کېون د هند او پاکستان اختلاف او همدارنگه په ۱۹۴۷ م کال کې د اندونیزیا په مسله کې د امنیت شورای ته د حاکمیت لاره وړاندیز کړی وه .

C- په هغه اختلافاتو کې چه د طرفینو حقوق د اثر لاندې راولي شورای کولای شي هغه مقررات چه د هغو په واسطه اختلاف حل او فصل کیري هغه اختلاف ته درسیدگی طرز العمل طرفینو ته توصیه کړي .

پدې ډول مواردو کې د امنیت شورای د نیمه قضایي مرجع رول لوبوي ددې روش او طریقې څخه هغه وخت استفاده کیدی شي چه د امنیت د شورای په عقیده نوموړي اختلاف بین المللي سوله او امنیت په خطر کې اچوي بیدون لډي فقط شورای کولای شي چه په مسله کې د طرفینو په رضایت دي لاري ته د رجوع توصیه وکړي .

D- د امنیت د شورای د خوا د ملگرو ملتونو د سازمان په چوکاټ کې د اختلافاتو د حل لپاره دیو مرجع جوړول .

لکه په ۱۹۴۷ م کال په اندونیزیا کې د سولې د کمیټې جوړول، د هند او پاکستان تر منځ د کشمیر د مسلي په سر . او یایي موجود ارگان ته راجع کول لکه د فلسطین مسله د امنیت د شورای لخوا عمومي اسمبلي ته راجع کیدل .

بنا د اختلافاتو د حل او فصل کولو لپاره د امنیت د شوراي له طرفه په سوليز ډول د امنیت د شوراي توصيه گاني د طرفينو لپاره کومه الزامي جنبه نلري ولي د امنیت د شوراي تصاميم بيا الزامي او اجباري جنبه لري .

ب: د امنیت د شوراي له طرفه د اختلافاتو حل په جبري او قهرجن اقداماتو سره :

په هغه صورت کي چي بين المللي سوله او امنیت د کوم دولت لخوا په دنيا کي د خطر سره مخامخ کيږي نو د امنیت شوراي بيا دهغه دولت په مقابل کي بعضي قهرجن اقدامات تر اقدام لاندي نيسي او د ملگرو ملتونو د سازمان د منشور د اووم فصل مقررات تر اجرا لاندي نيسي ( په هغه حالت چه د کوم دولت لخوا سولي ته تحديد ، سولي ماتول ، او يا کوم يرعليز عمل سرته ورسيري د امنیت شوراي د هغه دولت په مقابل کي جبري او قهرجن اقدامات سرته رسوي ) . سولي ته تحديد د امنیت خرابول او يرغليزو اعمالو په اړوند لاندي دوه نقطو ته اشاره کوو :

۱- دا چي د ملگرو ملتونو د سازمان په منشور کي سوله نده مشخص شوي که د سولي څخه منظور بين المللي سوله وي نو کوم مواردو څخه يادونه کولي شو چه سولي ته خطر او گواښ او خطر وي . شوراي کولاي شي چه په داخلي اختلافاتو کي چه بين المللي سوله د گواښ سره نه مخامخ کوي وسله وال اقدام وکړي .



ددې امر منل به د منشور د مقاصدو خلاف وي ان تردې چه د كوریا په مسله او دهغه څخه مخکې د اندونیزیا په مسله مطرح شوي وه او د امنیت شورا د هیڅ ډول اقدام حق یې نه درلوده ځکه چه دا (۱۰۰٪) په داخلي امورو کې دخالت وه بناً د ذکر شوي دلیل په اساس په دواړو مرحلو کې په ضمني ډول رد شو .

همدارنګه د کانګو په بحران کې باوجود ددې چه نوموړي هیواد د ملګرو ملتونو د سازمان څخه د مداخلې غوښتنه کړې وه او د ملګرو ملتونو د سازمان په منشور یې عمل کولو بیا هم سرمنشي د دولتونو په داخلي امورو کې د عدم مداخلې د اصل له مخې دستورالعمل صادر کړ چه د سولې د ساتلو قواوو د رقیبو قدرتونو په رقابت کې ګډون ندي کړي فقط د عمومي نظم په ځای کولو ، د افرادو ساتل او خارجي عواملو قطع کول خصوصاً بلژیک .

۲- هغه مفاهیم چه د منشور په (۳۹) ماده کې ذکر شويدي سولې ته خطر د امنیت خرابول او یرغلیز اعمال یې ندي تعریف کړي .

پدې ځای کې د یادولو وړ ده چه نه تعریف کول ددې مفاهیمو قصداً دي او د سن فرانسیسکو په کنفرانس کې خاصتاً ددې موضوع په رابطه قصداً قضاوت کول د امنیت شوراي ته انتقال شويدي پدې کنفرانس کې هغه وخت چه دي موضوع ته (سولې ته خطر ، د امنیت خرابول او یرغلیز اقدامات د تعریف طرفداران بریالي نه شول په

هغه کسانو چه فکر يي کولو چه د يرغليزو اعمالو  
فهرست برابرول امکان نلري بناً دغه موضوعات بي  
تعريفه باتي شول او د ملگرو ملتونو په منشور کي ځاي  
نه شول .

لاکن د ۱۹۵۰ م کال گډوډيو خاصتاً د کوريا جنگ د لوي  
تجاوز نه مخکي د تعريف ضرورت احساس شو .

عمومي اسمبلي د ۱۹۵۰ م په پيل سره دي مهم کار ته  
متوجه شوله چه د همدي کال څخه وروسته د تجاوز د  
تعريف په رابطه مباحثات شروع شول ددي مباحثاتو په  
نتيجه کي په ۱۹۷۴ م د دسمبر په ۱۴ نيټه د عمومي  
اسمبلي لخوا دا پريگړه ۳۳۱۴ اسمبلي لخوا دا پريگړه  
صادر شوله .

**Get more e-books from [www.ketabton.com](http://www.ketabton.com)  
Ketabton.com: The Digital Library**